Kupujte VOJNE BONDE!
FOR VICTORY BUY WAR BONDS AND STAMPS
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium
FOR VICTORY BUY WAR BONDS AND STAMPS

VOLUME XXVI.—LETO XXVI. CLEVELAND, OHIO, THURSDAY (ČETRTEK), DECEMBER 2, 1943 ŠTEVILKA (NUMBER) 281

Japonska bo morala Kitajcem vrniti ukradeno ozemlje

EMŠKI NAPADI STAVILI RUSE A CELI FRONTI

Naciji vsepovsod vprizarjajo ljute proti-napade. V teku je ena najbolj krvavih borb v vojni

LONDON, 2. decembra. — asom zadnjih vesti iz Moskve, Nemci podvzeli desperaten zkus, da ustavijo val ruske enzive, ki se je valila proti padu skoro brez prestanka od ede julija. Včeraj so Nemci s močjo rezerv, ki so jih vrgli ti Rdeči vojski, ustavili rus- napredovanje skoro na celi onti.

Poročila iz Berlina in Moskve dodevajo, da je na ruski fron- v teku ena najbolj krvavih rb te vojne. Rusi so včeraj vzeli le kak ducat naseljenih ajev, v splošnem pa se črta rbe ni dosti premaknila.

Sovjetski komunikej javlja, so na eni točki Nemci včeraj vprizorili nič manj kot 15 padov, kar dokazuje ljutost, katero skušajo ustaviti val ke ofenzive.

S kijevske fronte, kjer so se ali pred dvema dnevoma u-maknili iz Korostena, nobena ran ne poroča ničesar. Opazovalci menijo, da obe strani pre-šata moč rezerv, s katerimi polaga sovražnik na raznih torjih fronte.

NFLUENCA SE ŠIRI V VELIKI BRITANIJI

LONDON. — V Londonu je teku enega tedna število smrtnih slučajev za influenco naslo iz 46 na 106. Oblasti pravijo, da je položaj blizu epidemične točke, da pa za enkrat še vzroka za vznemirjenje.

NOVI ODBORNIKI

Društvo "Carniola Tent" št. 258 T. M. je imelo svojo glavno letno sejo v nedeljo, 28. novembra, na kateri so bili izvoljeni sledeči uradniki za leto 1944: Joseph Babnik, predsednik; Joseph Sušnik, podpredsednik; John Tavčar, tajnik; Louis Pike, blagajnik; Ivan Zupančnik, zapisnikar. — Nadzorni odbor: Anton Zupan, Felix Grumbelj, Joseph Drobnich; delniški odbor: Vinko Klemenčič, Joseph Drobnich, Frank Jesenko.

Zastopnik za letno delniško konferenco Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. je Anton Zupan; za Pomožno akcijo JPO, SS Joseph Drobnich, Frank Jazbec; za SANS John Tavčar in Vinko Klemenčič.

Nadalje se je osvojil sklep, da društvo ostane član Slovenske narodne čitalnice s članarino $12.00 letno in Slovenske narodne čitalnice na Waterloo Road s članarino $6.00 na leto; Slovenskemu narodnemu muzeju darovalo $12.00; za Slovenski Ameriški Narodni Svet podružnica štev. 39 $250.00.

Društveni urad se nahaja v tajnikarem poslopju Slovenskega narodnega doma, soba štev. 6, 2. nadstropj. Društvene seje se vršijo vsako četrto nedeljo v mesecu v dvorani št. 1 Slovenskega narodnega doma.

Stalin bo zahteval, da Nemčija z delom popravi opustošenje v Rusiji

Sovjetski premijer smatra, da je to edini način za preprečenje nemške agresije v bodočnosti

LONDON, 1. decembra. — Tukaj obstoji vtis, da bo maršal Josip Stalin na konferenci s predsednikom Rooseveltom in premierjem Churchillom, ki se morda že vrši v Perziji, predložil načrt, ki ima jamčiti, da Nemčija ne bo kmalu sposobna začeti nove vojne. Zahteval bo namreč, da nemška delovna moč iznova izgradi brezštevilna ruska mesta, trge in vasi, ki so vsled nemške invazije danes v razvalinah.

Sistematično uničenje narodov

Stalin, kakor pravijo, je prepričan, da je Nemčija po premišljenem načrtu šla za tem, da sistematično pobije, pohabi in spolno onesposobi cvet ruskega, poljskega, francoskega in češkoslovaškega moštva, in da Nemci upajo biti v teku 10 ali 15 let zopet toliko pri moči, da pričnо z novo vojno, v kateri bodo gotovo zmagali, ker bodo narodi, ki v tej vojni prenašajo nemški teror, še vedno tako oslabljeni, da bodo hitro podlegli.

Z ozirom na to je Stalin baje prepričan, da se novega napada od strani Nemčije ne da drugače preprečiti, kakor da se njeno primeroma nedotaknjeno moško silo upreže v delo rekonstrukcije v opustošenih pokrajinah Rusije.

Stalin bo zahteval več milijonov mož

Informirani krogi pravijo, da bo Stalin zahteval delovno silo, ki bo šla v milijone.

Nemci so v Rusiji opustošili ozemlje, ki ni dosti manjše od polovico Zed. držav, in ako bi torej nemška delovna moč ne štela več kot en milijon mož, bi vzelo cela desetletja, predno bi se izvršila rehabilitacija okupiranih ruskih pokrajin.

Domneva se, da se bo sličen načrt predlagal tudi za druga evropska ozemlja, ki so bila v vojni okupirana in opustošena od nemških armad.

Požar v Chagrin Falls

V torek zvečer je pokvarjena električna žica povzročila požar v mestni hiši bližnjega mesteca Chagrin Falls, ki je napravil za $20,000 škode. Stavba, ki je bila delno uničena, je ena najstarejših v tem delu države; zgrajena je bila leta 1847 in je bila prvotno rabljena kot knjižnica.

DRŽAVA KENTUCKY JE V OBLASTI REPUBLIKANCEV

LOUISVILLE, Ky. — Kot izgleda, so republikanci za enkrat dobili oblast v državi Kentucky, ki je bila skozi 25 let nepremagljiva trdnjava demokratske stranke. Pri rednih volitvah 2. novembra je prodrl republikanski kandidat za governerja, te dni pa je bil pri izrednih volitvah izvoljen v kongres Zed. držav republikanski kandidat Chester O. Carrier.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih znamk!

Naciji so zasedli otok na Jadranu

LONDON, 1. decembra. — Jugoslovanski partizani so danes v svojem komunikeju priznali, da so Nemci zasedli otok Uljan, ki leži nasproti dalmatinski obali blizu Zadra. Obenem se priznava sovražne pridobitve v bojih v zaledju, kjer so v dveh mestih v teku uličnі boji.

Nemška okupacija Uljana predstavlja izgubo nadaljnega invazijskega oporišča, kadar bi se zavezniki odločili za naskok na Balkan preko Jadranskega morja.

Partizanski komunikej javlja, da Nemci napredujejo v okolici Prijepolja, 70 milj južnovzhodno od Sarajeva, kjer so v teku hudi boji, in nacijem se je tudi posrečilo prodreti v Vareš, 20 milj severno od Sarajeva, toda so bili po ostrem boju vrženi iz zavzetega kraja.

Vojaki se učijo oskrbe sirot

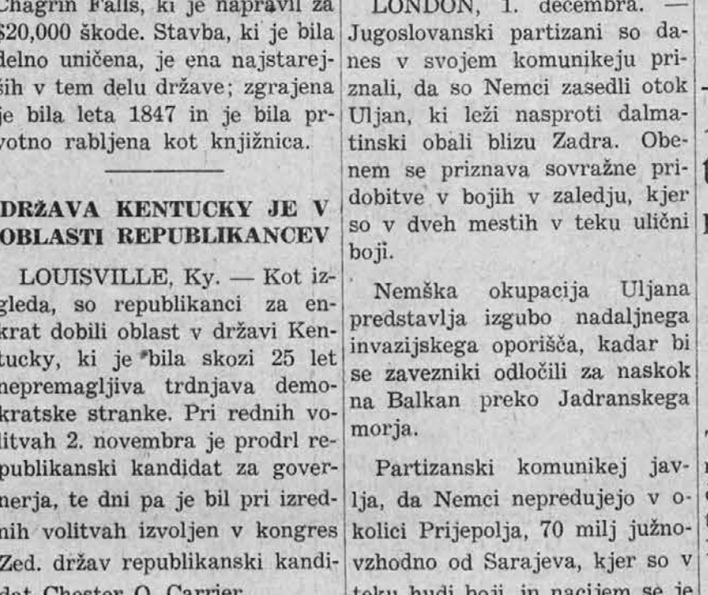

Bill Ruben, vojak pri Royal Canadian Ordnance oddelku 77. divizije v New Yorku, se z drugimi vojaki uči umetnosti oskrbe dojenčkov. Vežbanje se vrši pod pokroviteljstvom National Institute of Diaper Services.

NOVA IZDAJA "MY NATIVE LAND" IZIDE V PRIHODNJIH DNEH

Harper's založniška firma v New Yorku naznanja, da je prva naklada Louis Adamičeve knjige "My Native Land", ki je štela 35,000 knjig, pošla, in da se sedaj tiska nova izdaja 10,000 nadaljnih knjig. Nova izdaja bo na razpolago v teku nekaj dni.

Poroča se tudi, da bo Book Find Club, ki razpečava knjige med delavskimi unijami, razposlal od deset do dvanajst tisoč iztisov "My Native Land" koncem januarja ali začetkom februarja, kar je odvisno od tega, kako hitro se bo dobil papir za to popularno knjigo.

Stanley Anderson, književni kritik pri "Cleveland Press" je priporočil "My Native Land" clevelandski publiki za nakup kot božično darilo v posebnem seznamu, ki ga je ta list priobčil pred par dnevi. Ted Robinson, literarni kritik pri "Plain Dealerju" pa je v svoji koloni naznanil, da je nova Adamičeva knjiga priporočana od Kluba za vojno književnost, čigar delokrog obsega vso deželo, kakor je bilo v našem listu že poročano.

Knjigo "My Native Land" si lahko nabavite v našem uradu, ker imamo še nekaj iztisov na rokah. Cena knjigi je $3.75.

Ameriški bombniki tri dni zaporedoma nad Nemčijo

27 letečih trdnjav izgubljenih v napadu na mesto Sollingen

LONDON, 1. decembra. — Težki ameriški bombniki so danes bombardirali zapadno Nemčijo tretji zaporedni dan, medtem ko so ponoči v akciji nad Nemčijo britski mali bombniki.

Tarča včerajšnjega napada od strani ameriških bombnikov je bilo industrijsko mesto Sollingen v Porenju, ki je bilo bombardirano od Amerikancev tudi dan preje. Nemška obramba je bila včeraj zelo močna, kajti kot razvidno iz poročila, se 27 bombnikov ni vrnilo na svoje baze v Angliji.

Ameriški pilotje poročajo, da so naleteli nad Sollingen na odpor nemških bojnih letal najrazličnejših vrst, in da so Nemci napolnili zrak z raketnimi šrapneli.

VEST O RUMUNIJI

LONDON, 25. novembra. (O. N.A.) — Nekateri tukajšnji nevtralni krogi zatrjujejo, da je mnogo ruskih strategov mnenja, da bo skupna rusko-bolgarska meja neobhodno potrebna za mir v Evropi po vojni in za varnost vse jugovzhodne Evrope.

Nov grob

Po dolgi bolezni je umrla Josephine Pacek, rojena Čertalič, stara 49 let, stanujoča na 1204 East 60 St. Pogreb se bo vršil iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda. Podrobnosti bomo poročali jutri.

Ameriške bojne ladje so bombardirale japonske postojanke

Važna mornariška akcija v teku globoko v sovražnem teritoriju

Z glavnega stana zavezniških sil v južnozapadnem Pacifiku se poroča, da so lahke ameriške bojne ladje tekom noči in zgodnjega jutra 29. in 30. novembra bombardirale japonske postojanke Gasmata v New Britain in Madang v Novi Gvineji. To je bilo prvič, da so bile dotične japonske postojanke bombardirane od bojnih ladij.

Napadalna sila, ki je očividno sestojala iz rušilcev, je bombardirala japonske obrežne instalacije v Gasmati, in letala, ki so bila po napadu poslana na opazovanja, so sporočila, da so ameriški topovi dobro pogodili svoje tarče.

Napad na Madang, kjer je japonska baza za letala in parobrode, je predstavljal prodrtje ameriške mornarice globoko v teritorij, ki je kontroliran od sovražnika.

Hagert, morilec dečkov, obsojen na smrt

Včeraj se je zaključila obravnava proti 18-letnemu Henry W. Hagertu, ki je bil obtožen umora prvega reda kot morilec dveh dečkov, dvojčkov, James in Charles Collins, ki sta bila 12. avgusta najdena mrtva na nekem samotnem kraju v Bay Village, nedaleč od Clevelanda.

Hagert je bil aretiran in obtožen dvojnega umora, potem ko je izginil neki drug deček, katerega je obtoženec izvabil na avtomobilsko vožnjo, ampak ga ni umoril.

Obravnava proti Hagertu je trajala sedem dni. Prosekucija je argumentirala, da je obtoženec pri pravi pameti in da je torej za zločin, katerega je po aretaciji priznal, odgovoren, medtem ko je obramba skušala dokazati, da je fant vsled spolne perverznosti, ki je na dnu zločina, neodgovoren za svoje dejanje.

Porota, ki je sestojala iz sedmih žensk in petih moških, je glasovala samo dvakrat, da se je zedinila za pravorek krivde, ki pomeni smrt v električnem stolu. Sodnik Charles J. McNamee pa je izrek smrtne obsodbe odložil, ker je obramba naznanila, da bo vložila zahtevo za novo obravnavo.

HIMEN

V soboto, 4. decembra se bosta poročila v cerkvi sv. Vida Miss Marie Prijatelj, hčerka poznane družine Mr. in Mrs. Louis Prijatel, 6507 St. Clair Ave., in štabni saržent Louis Azman, sin obče poznane družine Mr. in Mrs. Frank Azman, 6501 St. Clair Ave., ki vodi mesnico na omenjenem naslovu. — Mlademu paru čestitamo in mu želimo obilo sreče v zakonskem življenju!

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne znamke, da bo čimprej poraženo osišče in vse, kar ono predstavlja!

SKLEP ZA LIKVIDACIJO JAPONSKEGA IMPERIJA NAPRAVLJEN V KAIRI

WASHINGTON, 1. dec. — Nocoj je bila tukaj objavljena deklaracija, sprejeta na konferenci predsednika Roosevelta, premierja Churchilla in generalisima Čiang Kajšeka, ki se je vršila v Kairi z ozirom na postopanje Združenih narodov z Japonsko.

V tej deklaraciji so voditelji treh narodov naznanili svetu, da je njihov namen, likvidirati japonski imperij na Pacifiku, vzeti Japoncem teritorije, ki so jih kontrolirali na podlagi mandatov in jih prisiliti, da vrnejo Kitajski vsa ozemlja, katera so ji ukradli tekom zadnjega polstoletja.

Borba se bo nadaljevala do kapitulacije

Deklaracija velike trojice podaja svarilo, da se bo vojna nadaljevala toliko časa, dokler ne bo Japonska prisiljena k brezpogojni predaji. Z borbo se ne bo odnehalo toliko časa, dokler ne bo japonska agresivnost ustavljena in kaznovana in dokler japonske roparske tolpe ne bodo izgnane iz vseh ozemelj, katera si je prilastila v svojem neomejenem pohlepu.

Tozadevna izjava, ki je bila objavljena v Beli hiši ob polosmi uri zvečer, je prvo uradno naznanilo, ki je prišlo v javnost v zvezi s konferenco v Kairi, ter se tolmači kot dokaz, da se je zgodovinski sestanek voditeljev Zed. držav, Velike Britanije in Kitajske zaključil.

Konferenca s Stalinom v Teheranu

Neuradni viri poročajo, da sta Churchill in Roosevelt iz severne Afrike odpotovala v Teheran v Perziji, da tam srečata premierja Stalina, kjer se bodo zgodovinska posvetovanja nadaljevala.

Stalin ni bil navzoč na posvetovanju glede Japonske, ker Rusija se ne nahaja v vojni z Japonci, toda nobenega dvoma ni, da je bil Stalin v deklaraciji glede Japonske naprej obveščen in da ima odobravanje Sovjetske unije. Splošen vtis namreč je, da se bo Rusija pridružila Združenim narodom v vojni za razbitje japonskega imperija, kakor hitro bo poražena nacijska Nemčija.

LANDON JE INDIREKTNO UDARIL PO WILLKIEJU

WASHINGTON. — Alfred Landon, republikanski predsedniški kandidat iz leta 1936, je imel govor pred republikanskimi člani kongresa, v katerem je svaril strankine voditelje proti zavzetju enotnega stališča z demokrati glede ameriške zunanje politike. Rekel je, da danes nihče ne ve, kakšno je vladno stališče v tem pogledu.

To je bila indirektna kritika za Wendell Willkieja, ki propagira sodelovanje Amerike z ostalim svetom tudi po vojni.

Landon, ki je bil najhujše poraženi predsedniški kandidat v zgodovini Amerike, je prerokoval, da bodo republikanci prihodnje leto sigurno zmagali.

Letala dobro vzdržijo

Izborno in natančno delo na ameriških letalih je vidno po številnih povratkih letal, ki so bila v akcije močno poškodovana. Z luknjo v svojem krilu, se je ta bombnik B-26 tipa povrnil na bazo v Anglijo s svojo posadko.

Teror v Jugoslaviji

LONDON 24. novembra. — (O.N.A.) — Jugoslovanski krogi poročajo, da je izbruhnil nov val terorja — zračni napadi in kolektivne kazni nepopisne krutosti. Nemci in ustaši so dobili podporo od ruskih najemnikov, ter holandskih in belgijskih renegatov, ki prelivajo potoke krvi. Stuka letala so pred kratkim bombardirala mnoge kraje. Naslednja imena so bila identificirana: Zlatar, Senj, Marija Bistrica (morda Ilirska Bistrica), Varaždinske toplice. Žrtve so bile večinoma žene in otroci, ker so skoro vsi moški odšli v gore, med gerilce.

Pavelićevci bežijo iz Hrvaške

Mnogi izmed ustaških voditeljev so že pobegnili iz Hrvaške, ker vedo, da so zapisani smrti med domačim prebivalstvom. Luburić, ki je bil poveljnik nekega koncentracijskega taborišča v Jesenovcu, se je podal na italijanska tla, ki so pod fašistično oblastjo. Podpolkovnik Tomić je pobegnil na Madžarsko, a o generalu Herenučiću poročajo, da si je izbral Slovaško.

Kultura

PEVSKI ZBOR "JADRAN"

Članstvu pevskega zbora Jadran se sporoča, da se nocoj, ob 8. uri vrši v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd., zelo važna izredna seja, na katero so vabljeni vsi člani in članice.

BONDS BUY BOMBERS

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) $6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) $7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) $8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Izjava Združenega odbora z ozirom na deklaracijo moskovske konference

Na seji Združenega odbora južnoslovanskih Amerikancev, ki se je vršila dne 13. novembra v Pittsburghu in ki so na njej zastopali SANS častni predsednik Louis Adamič, predsednik Etbin Kristan, prva podpredsednica Marie Prisland, drugi podpredsednik Janko N. Rogelj, pomožni tajnik Mirko G. Kuhel, blagajnik Joseph Zalar in odbornik Vincent Cainkar (namestnik rev. Aleksandra Urankarja), je bila sprejeta sledeča izjava:

"Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev prisrčno pozdravlja zgodovinsko izjavo moskovske konference. V imenu večine Amerikancev hrvaškega, srbskega, slovenskega, bolgarskega in macedonskega pokolenja, ki štejejo več kakor milijon ljudi, zagotavlja naš odbor vrhovnemu poveljniku Rooseveltu kakor tudi državnemu tajniku popolno podporo v izvajanju zunanje politike, temelječe na načelih moskovske izjave. Narodni interesi Združenih držav in vprašanja svetovnega miru zahtevajo, da se vse faze naše zunanje politike in tako tudi one, ki se nanaša na Jugoslavijo, odkrito in natančno preiščejo v luči moskovske konference.

"Svobodoljubni narodi čimdalje bolj uvidevajo, kako velikega pomena so jugoslovanske osvobodilne sile za skrajšanje vojne in ustanovitev demokratičnega miru v južnovzhodni Evropi. V preteklih dveh letih je bila poleg ruske armade Narodna osvobodilna vojska pod poveljstvom generala Tita najizdatnejša zaveznica na evropski celini. Osvobodilne sile so neprenehoma z vso svojo močjo pobijale hitlerizem. Prestale so preskušnjo dvoletnega boja brez vsakršne zunanje pomoči. Iz raztresenih gerilskih enot so se razvile v močno osvobodilno vojsko ter z ugonabljanjem fašističnih ustanov in z razglasom demokratičnih načel združile vse Jugoslovane neglede na vero in narodnost.

"Ameriško uradno stališče je bilo v preteklih dveh letih tako, da se ta učinkovita zaveznica ignorira. V praksi smo podpirali Mihajlovičeve četnike v Jugoslaviji. Ta element velesrbskih fašistov je izjavil, da čaka trenutka, ko ga ameriški bajoneti postavijo na krmilo deželne oblasti—proti volji ljudstva v Jugoslaviji. Med tistim čakanjem so se ti ljudje bojevali in se še bojujejo z nacijsko pomočjo proti naši skupni zaveznici—proti osvobodilni vojski.

"Ameriški tisk je to izdajstvo označil za 'nesrečno razprtijo med Mihajlovičem in partizani,' ki pa bi bila že kdaj odpravljena, ker bi jugoslovanski narod že zdavnaj iztrebil tiste majhne Mihajlovičeve sile, če bi te ne dobivale gmotne in moralne podpore od osišča in—da priznamo resnico—tudi od Anglije pa Združenih držav.

"Vladi, ki podpira Mihajloviča, smo dali bombnike na podlagi posojilno-najemne postave, dovolili jugoslovanskemu poslaniku, da lahko neovirano pospešuje delovanje fašistične skupine v tej deželi, izdali dovoljenje za pobiranje prispevkov, namenjenih četnikom v pomoč, in dopustili, da smejo Mihajlovičevi pristaši govoriti vojakom po ameriških vojaških taboriščih. Zasebno pa smo slavili in poveličevali Mihajloviča v filmih, tisku in po radiu.

"Kljub temu, da smo v preteklosti pomagali temu osiščnemu sodelavcu, je pa sila Narodne osvobodilne vojske neprenehoma rastla in sedaj prodira v javnost resnica o jugoslovanskem položaju. Oni dan je zavezniško poveljništvo srednjega vzhoda javno ugotovilo, da so četniki izdajalci in orodje osišča. Tu v tej deželi so Mihajlovičevi četniki v číslih samo še pri nekaterih reakcijonarjih.

"Danes je treba uvaževati le gola dejstva. Izjava moskovske konference se ne bo mogla izvesti, če bomo vztrajali pri stališču, da se prezirajo partizani in podpira Mihajlovič. To stališče ne bo skrajšalo vojne, pač pa jo še podaljšalo. To ne bo zagotovilo miru, nego prineslo nove fašistične bolezni v južnovzhodni Evropi.

"Bližajo se obsežne vojne operacije v Evropi in Amerika bi morala zastran tega takoj obvestiti jugoslovanski narod, da Združene države ameriške podpirajo boj demokratičnih ljudskih sil v Jugoslaviji, da podpirajo partizane, a Mihajloviča pa da ima Amerika za to, kar je—za orodje reakcije.

"V soglasju z moskovsko izjavo naj se stori vse potrebno, da dobijo partizani na podlagi posojilno-najemne postave podporo takoj, potem pa pridejo predstavniki jugoslovanskih osvobodilnih sil v medzavezniško komisijo za Italijo in v londonski svetovalni odbor za Evropo, da se nadalje vsem Mihajlovičevim podpornikom zapro vrata v jugoslovanske oddelke medzavezniških konferenc, da se uvede preiskava fašistično usmerjene Srbske narodne obrane, da se partizani nemudoma uključijo v pomožno organizacijo "The United Yugoslav War Relief Fund" in da more delegacija jugoslovanskih Amerikancev čim prej obiskati osvobojene kraje v Jugoslaviji—na bojišču in drugod po ustanovljeni demokraciji.

"Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev trdno veruje v to, da bo taka zunanja politika te dežele glede Jugoslavije pospešila zdrave, demokratične razvoje na Balkanu."

NEWYORŠKA PISMA

Piše Frank Kerže

MOSKVA GOVORI

Rim je govoril—zadeva končana

Tako so govorili na svetu v času, ko je vladala tedaj največja in najbolj poznana politična celota—zapadno rimsko cesarstvo. Vladalo je vsemu tedaj znanemu in dostopnemu svetu in uveljavljalo svojo voljo povsod, kamor je segel rimski meč. Govorili so, kakor še danes govore, sklepali, kakor še danes sklepajo—toda zadnja beseda je šla Rimu. Kakor je odločil, tako je bilo.

Danes govori Moskva, če že ne za ves svet, pa za tiste dele, ki zanimajo nas, ker so naši. To se tiče pred vsem našega naroda in ž njim seveda tudi drugih bratskih narodov na Balkanu in izven Balkana.

Moskva govori . . . Kako bi ne govorila? Kdo je tisti, ki je zlomil ost največje sile, kar jo je bilo kdaj na svetu? Kdo je tisti, ki je zavpil oholemu Germanu: do tukaj in ne delj? Kdo je tisti, ki je žrtvoval milijone ljudi in potoke krvi, da moreva živeti v miru ti in jaz in upati v bodočnost, katere ni bilo nikjer, dokler je bil zmagovit germanski meč?

Z brezprimernim junaštvom in žrtvami, ki jih niti pojmiti ne moremo, je sila mogočne Sovjetske armade začela drobiti hitlerizem in ga drobi neprestano že mesece. Ves svet se je motil v Rusiji—svet strokovnjakov namreč—ko so računali na papirju, kdaj izgine Rusija. Vse je bilo preračunano na tedne in dneve, kdaj se bo završil zadnji odpor, kdaj se bodo odprla vrata v svet—germanski svet. Od tedaj pa do danes računajo strokovnjaki, vlačijo letne čase, deževno dobo, rusko premočeno zemljo, zimo, daljave, železnice—vse naštevajo, zakaj mora prenehati ruska ofenziva. Ali mislite, da gre kdaj tako, kakor zamišljajo strokovnjaki? Rusi pode Nemce in le malo manjka, da bodo izven meja velike sovjetske unije.

Vse veliko delo se godi v Rusiji . . . In če zato govori Moskva, bomo razumeli, kdo ji daje to pravico. In pojmili bomo, da je važna vsaka beseda, skoro bi rekel: vsak dih. Zakaj Moskva ne govori, kakor kak Mussolini ali Hitler . . . Besede iz Moskve so premišljene in drže, brate, kakor tečaja na zemlji. Nobenih fraz, nobenih praznih načrtov. In karkoli pride iz Moskve, gre v svet brez odpora. Mi vemo, kdo nas je rešil in iz spoštovanja in hvaležnosti samo poslušamo s tiho željo v srcu, da bi bilo vse prav.

Moskva govori . . . Zamejne vlade Poljske, Grške in Jugoslavije, kakor tudi drugih držav in državic, se ne morejo vrniti v osvobojeno domovino, razven, če odglasuje ljudstvo tako.

To je izjava Moskve in ni treba drugega, kakor da se jo vzame na znanje. Zakaj v času, ko dero po ruskih poljanah potoki krvi in umirajo stotisoči, ni primerno, da se vrše debate in prazne polemike. Vse to naj bo spravljeno za tiste čase, ko se vrne mir na ta svet.

Debate in polemike . . . Mi jih imamo toliko, da bi lahko zajezili ž njimi kraško burjo. Ta je za to, ta je proti temu. Tretji podpira prvega, četrti drugega, peti zavrača vse skupaj in predlaga nekaj čisto novega. Čemu vse to? Brate, danes ni čas za prerekanja in debate . . . Vse to spada med tvoje in moje osebno mnenje, ki je lahko dobro, srednje ali slabo za normalne čase, ko bo svet miren in stabiliziran. Danes vse vre, kipi v strašnem boju, kakoršnega ni bilo nikdar na svetu. Vse prejšnje vojske so bile navadna sportna igrača v primeri s tragedijo, ki je zadela danes vse človeštvo. Človeka kar mraz pretresa, če se malo ustavi in premisli, kako blizu svojega cilja sta bila Hitler in Mussolini. Le mal skok, pa bi se jima odprl svet na vztok. In tam je stotine milijonov zaostalega človeštva, ki bi bilo kakor nalašč hrana za topove.

Kdo bi bil ustavil to? Amerika ali Anglija? Ne bodimo smešni in ne prikrivajmo resnice. Povejmo rajši po pravici, da se recimo Amerika niti ne zaveda, da smo v vojni. Ne gre mi iz spomina, ko so listi poročali o bombardiranju mesta Kolina na Renu, kako je neka Slovenka iz Minnesote protestirala v "Glas Naroda": Nak, to ni prav, da so bombardirali to mesto. Nemci so navsezadnje vendar ljudje, kakor smo mi . . . Pa dopovedujte takim, da je vojska in pa kakšna vojska.

Amerika in Anglija bi ne zmogle dosti iz enostavnega vzroka, ker je treba za Nemca poleg vsega junaštva še desetkrat toliko sovraštva, kakor ga imamo mi. Potem šele podležejo in ne prej. Rusi se bore proti njim, kakor priznajo Nemci sami, še potem, ko so ali bi morali biti že davno mrtvi.

Kadar je svetovna vojna, ni čas, da pihamo po javnosti in razkladamo svoje misli. Zakaj svet ni miren, ni stabiliziran, vsak čas se menja zdaj to, zdaj ono. Do tebe in mene prihajajo vsi ti dogodki in kar moreva midva, je to, da se ali strinjava ali pa ne. Za vse drugo nikdo ne vpraša—pravzaprav je tudi osebno mnenje odveč, ker ne veš, kako bo jutri.

Ves svet in vsa naša bodočnost je, kakor pravijo, v zraku. Visi nekje in se v vetru nagiba zdaj sem, zdaj tje. Kam bo padlo in kako ostalo—kdo bi vedel to?

Toda kadar govori sila, kakor je Sovjetska Rusija, je treba, da poslušamo. Zakaj to je danes daleč prva sila na svetu in tista skupina, ki bo hotela živeti po končani vojni, bo morala računati s tem. In če ta sila pravi, da se zamejne vlade ne bodo vrnile v ozemlje držav, odkoder so bežale, to se pravi: brez glasovanja in sklepa vsega ljudstva, potem brate, je treba, da s tem računava. Še boljše: da sprejmeva. Če se oglašaš pri takih glasovih, si podoben zamejni vladi Poljakov, ki se še danes ne zavedajo, da so v vojni in podjarmljeni. Podobni so tisti čevljarjevi ženici, ki je za "strižено" en sam prst držala nad vodo in migala ž njim.

Narod bo torej odločal. S tem pa ni rečeno, da bova tam zraven midva, ker naju ne bo tam. Oba imava domovino v Ameriki in bo najboljše, da ostaneva, koder sva. Milijone ljudi si je želelo mojo in tvojo srečo, torej bodiva previdna in drživa, kar imava.

Če se tega zavedaš, boš izprevidel, da ni potrebno, da se ravsamo med sabo zastran tega, kdo ima prav in kdo napak, s kom drži ta in s kom oni. Mi vsi držimo lepo to, kar imamo, in kar je naše, to je z Ameriko, z našimi državami. Glasovanje pa prepustimo tistim, ki se bore, ki trpe in umirajo, ki bolehajo in se skrivajo ko preganjane živali po nepristopnih gozdih.

Če imamo nekaj gibanja med sabo, je to dobro in koristno, ker bi drugače vsi skupaj zaspali. Seje naših društev so prazne, ljudi za odbore bo treba kmalu iskati s starokrajsko procesijo za dež. Zasledujte naše liste in videli boste, koliko odmeva najdete v narodu o vsem, kar se piše. Da se gibljemo, je zdravo, če pa mislite, da s tem vplivamo na bodočo usodo naših v starem kraju, se globoko motite. Med prvo svetovno vojno smo imeli taka gibanja, da smo se malone grizli med sabo. No in kaj je zaleglo? Kdo se briga za to, kar pride iz Amerike, če izvzamemo dolarje, kateri edini so bili od vselej dobrodošli.

Moskva govori . . . Naš državni oddelek posluša te glasove, molči previdno in skuša zgraditi pot, ki bi vodila do tega, da bi šle naše države med vojno in po vojni druga poleg druge v vseh važnih problemih tega sveta. Angleški državni oddelek beleži vsak pojav v Moskvi in pripravlja vse tako, da bi ozka zveza s Sovjetsko Rusijo med vojno bila še ožja po končanem miru. Zakaj za stabiliziranje vsega sveta je potreben sporazum z Sovjetsko Unijo. Brez tega ne pojde.

Tudi mi bi morali v pozni dobi našega življenja biti toliko zreli, da bi se zavedli, kaj pišemo in kaj govorimo. Besede o sopotnikih in komunistih so čisto odveč. Če jaz pišem in govorim za Sovjetsko Rusijo in njeno mogočno armado, pišem to zato, ker se čutim eden izmed njih. Politična forma me ne briga. Te pridejo in odidejo—narod je pa večen.

In če danes obračunava mogočna Rusija s krivicami enega tisočletja in obračunava zmagovito, vas vprašam na ves glas: ali je kje še kako pošteno slovansko srce, ki bi se ne veselilo tega? Tisoč let smo plačevali znojni in krvni davek oholemu germanstvu, danes pa stojimo mogočno na tisti glavi, ki se je pripravljala, da vseka smrtonosno rano vsemu, kar je slovanskega.

Pa ne bova vesela ti in jaz? Brate, to so vendar najlepši trenutki, kar jih je bilo kdaj v slovanskem svetu. Uživajmo jih in radujmo se!

Olje za cestni promet v Alaski

Olje, ki se ga bo rabilo za promet na novi Alcan cesti, se bo dobivalo iz cevi, ki so bile vložene 550 milj od velikanskega podzemskega središča petroleja v Mackenzi kotlini v Fort Norman. S tem se bo zalagalo z oljem tudi ladje ob obali Alaske. Na levi strani slike vidite inšpektorja, ki pregleduje varenje na gotovi sekciji cevi. Na desni sliki pa sta dve izmed mnogoštevilnih deklet, ki so zaposlene v pralnici, ki je v zvezi s projektom.

Iz življenja starih Mariborčanov

(Nadaljevanje)

V Mariborski zgodovini so znani številni spori, ki so jih imeli Mariborčani s sosednjimi graščaki zaradi mej mestne posesti. Najbolj znano je postavljanje meje, ki so ga začeli 17. aprila 1671 z velikimi slovesnostmi. Zgodaj zjutraj še je četa dne odpravila iz mesta meščanov na konjih, z godbo in mestno zastavo na čelu. Za njo je jezdil mestni sodnik Valentin de Buergo kot poveljnik, njegov poročnik je bil Ivan Trangov poročnik je bil Ivan Tranč, praporščak pa Ludvik Neger. Spremljali so jih pa mestni očetje Waissl, Kebrič, Haller, Sindah in Ravnar ter veliko število uglednih meščanov in mestne mladine.

Četa se je napotila skozi Dravska vrata Radvanju ter odtam zavila na Tezno, kjer so postavili prvi mejnik: v staro bukev so zabili debel žebelj, v katerega so morali mladi slovenski meščanov poprej ugrizniti, da si bodo zapomnili, kam je bil zabit.

Zaradi izboljšanja spomina so potem dečka "obdarili" tudi s klofutami in brcami, kakor je bil to že star običaj. Zabijali so potem takšne žeblje še večkrat v debele bukve na poti proti vrhu Pohorja.

Na sredini poti na Pohorje so počivali ter se krepčali, čas pa so si krajšali z godbo in s streljanjem salv.

Pri Bolfenkovem studencu sta se Mariborčanom postavila po robu oskrbnika limburške falske graščine, ki sta poskušala, da bi širili svojo posest naprej proti vrhu.

Dosegel se je sporazum, marriborsko odposlanstvo je pobotno obiskalo bolfenško cerkev, nato pa se je ob limbuški meji napotilo v dolino. Spet so zabijali v bukve mejne žeblje, vrezovali so v debela drevesa križe že in znak moške roke ter tako označili mariborsko posest v pohorskih goščavah. Na poti proti mestu pa se je pripetila žalostna nesreča. Meščanu Jakobu Seyerju se je sprožila puška, ko je spuščal petelina in strel je usmrtil njegovega 11-letnega nečaka.

Naslednjega dne so se napotili Mariborčani iz mesta proti jugovzhodu. Spet je šla četa meščanov na Tezno, od koder so potem postavljali mejnike vzdolž slivniške in račke graščine.

Na neki cesti v teznenskem gozdu so trčili Mariborčani skupaj s četo tlačanov slivniške graščine, ki jih je vodil oskrbnik Penič.

Slivničani so hoteli Mariborčane napoditi nazaj, pa je nastal boj, v katerem se je hudo streljalo z obeh strani. Spopad je zahteval več ranjencev, naposled pa so Mariborčani zmagali ter so zapodili Slivničane v beg. Zmagovito so se zvečer spet vrnili v mesto.

Tretjega dne so se podali skozi Koroška vrata proti Kamnici, spotoma so podrli plotove in ograje, ki so jih postavili Kamničani brez dovoljenja na mestni posesti, od Kamnice so šli proti Sv. Urbanu ter so se zvečer vračali spet veseli, brez večje nesreče v mesto.

Pri streljanju salv se je obstrelil samo meščan Ahac Pellicerolli, ki si je prestrelil ramo.

Četrtega dne so šli Mariborčani proti Melju, pod Meljskim hribom so zavili v Počeho, kjer so se pri kamenitem mestu med seboj sprli in stepli. Najbolj vročekrvnim je dal mestni sodnik pobrati orožje ter jih odgnati s stražo v mesto.

(Dalje prihodnjič)

"OPATOV PRAPORŠČAK"

SPISAL FR. REMEC

(Nadaljevanje)

— Da, gospod opat! Odkritosrčno Vam povem, da bom do zadnjega diha z vsemi močmi delal, da Vas odstranijo iz Zatičine, ker niste vredni, da ste duhovnik, kaj še, da ste opat. Vaše roke so krvave in če bi Vas hotel priznati kot božjega namestnika, bi moral izgubiti vero v Boga.

Opat je postal bled kakor zid, v očeh pa mu je zažarel ogenj sovraštva. Neustrašeno je pa stal Rovan pred njim in se ni ganil.

— Tako govoriš z menoj, dečko, je hreščal opat in s tresočo roko prijel Rovana. Dobro! Hotel sem biti velikodušen! Ali jaz znam biti tudi strašen. Čuvaj se!

— Storili ste že vse, kar ste mogli, da bi me ugonobili, je mirno rekel Rovan. Stregli ste mi celo po življenju in najeli posebne morilce. Vem, da bodete tudi zdaj poskušali vse, da me uničite. Vaše grožnje so torej nepotrebne. Eno pa Vam povem. Dokler bom živ, bom delal na to, da Vas odstranijo iz Zatičine. In povem Vam tudi, da se le iz posebnih ozirov ne ravnam po načelu: oko za oko, zob za zob!

— Iz posebnih ozirov! se je rogal opat. Koliko velikodušnost! Ta posebni ozir se pač imenuje Margareta pl. Lindek, kaj ne?

— To je moja stvar, je ostro odgovoril Rovan. Resnica pa je, da le iz posebnih ozirov nisem poiskal tistega zadoščenja, ki mi gre.

— Hvala za toliko velikodušnost, se je smejal opat, ali tvojih posebnih ozirov ne potrebujem, oko za oko — zob za zob!

Opat se je obrnil in ponosno odšel, Rovana pa so zdaj premagala njegova čustva, padel je na stol in uprl glavo v roke.

Matija je bil videl opata oditi in je zdaj previdno odprl vrata.

— He, Rovan, ali si tu? je vprašal polglasno.

— Tu sem, se je oglasil Rovan. Idi in pripravi konja, da greva domu.

— Zdaj ponoči? se je čudil Matija. Poprej te pa ni bilo naprej spraviti! Kaj pa ti je hotel opat?

Rovan mu je na kratko povedal, kaj se je zgodilo med njim in opatom.

V tem so se odprla vrata in vstopila je v sobo Margareta. Bila je razburjena in zasopla. Uzrvši Rovana, je vzkliknila:

— Hvala Bogu — da Vas še dobim!

— Oprostite, gospodična, je rekel Rovan spoštljivo, da sem se upal priti v Vašo sobo . . .

— Vem, da Vas je moj brat sem poklical, mu je segla Margareta v besedo. Slučajno sem slišala, kaj je brat povedal vojvodinji o svojem pogovoru z Vami.

Matija je sprevidel, da je njegova navzočnost nepotrebna in se je vsled tega splazil iz sobe.

— Prišla sem, je nadaljevala Margareta, da Vas nekaj prosim.

— Ukazujte, gospodična, je rekel Rovan.

Margareta je bila v vidni zadregi in ni vedela, kako bi nadaljevala. To je obudilo Rovanovo pozornost in obšel ga je sum, da se nekaj proti njemu pripravlja.

— Kaj je Vaša želja, je vprašal Rovan in stopil k Margareti. Rahlo jo je prijel za roko in ni mu branila.

— Prosim Vas, je zdaj rekla Margareta, da greste koj sedaj iz grada. A tako, da Vas nihče ne opazi. Splazite se na vrt in odidite peš. Lepo Vas prosim.

— Ali se pripravlja name napad? je vprašal Rovan.

— Kaj se pripravlja, tega ne vem natančno, izvedela sem samo, da je opat ukazal Vas prijeti, ko pojdete od tod. Na dvorišču Vas čakajo, a če greste na vrt, Vas nihče ne vidi. Noč je temna in dež lije.

— In Vi ste me prišli svarit, Vi? je dihnil Rovan in čustvo blaženosti mu je objelo dušo. Stisnil je Margaretino roko na svoje srce in jo potem vroče poljubil.

— Idite, da Vam odprem vratca na vrt, je šepetala Margareta, in Rovan je čutil, kako je trepetala po vsem životu.

Previdno sta šla po stopnicah doli v sobo, odkoder je bil za vojvodinjo napravljen izhod na vrt. Matija je šel ven, Margareta in Rovan sta ostala sama.

— Margareta! je dihnil Rovan in pritisnil ljubljeno dekle na svoje prsi ter jo poljubil na čelo. Za trenotek je naslonila svojo glavo na njegovo ramo in uživala slast prvega objema, potem pa se mu je iztrgala iz rok.

— Ne upajte ničesar, je dejala, Vi ste sovražnik moje rodovine, jaz pa sem od danes nevesta Jošta barona Galla.

XXXVIII.

Margareta je vojvodinji odkritosrčno povedala, da je Rovanu pomagala pobegniti iz grada. Pripravljena je bila na ostra očitanja, in se zato ni mogla prečuditi, da se ji je vojvodinja začela prav prisrčno zahvaljevati in jo zagotavljati, da ji te usluge nikdar ne pozabi. Izkazalo se je, da vojvodinja ni vedela ničesar o opatovem naklepu. Opat ji je bil samo povedal, da je slučajno naletel na Rovana in se hotel z njim sprijazniti. Rovan pa da mu je grozil s smrtjo. Opat pa ni prevaral samo vojvodinje, nego tudi njene ljudi, ko jim je naročil, naj se polaste Rovana in ga spravijo v ječo zatiškega samostana.

Vojvodinje se je polastila velika nevolja do opata. Ko se je naslednjega dne opat zopet pripeljal v Šent Lambert, ga vojvodinja niti sprejeti ni hotela, nego mu je sporočila po Margareti, da pretrga z njim vsako občevanje in si enkrat za vselej prepoveduje njegove obiske.

Opat ni mogel razumeti, zakaj da se je vojvodinja nanj tako razljutila, saj je sicer vedno odobravala njegove ukrenitve, tudi če jih je storil brez njene vednosti.

— Vojvodinja mora imeti kak poseben vzrok, da se tako zavzema za tega Rovana, je menil opat, ko je sedel sam pri Margareti.

Začel je svojo sestro prav previdno, kakor je že znal, izpraševati o različnih posamičnostih, iz katerih bi mogel sklepati na ta vzrok. Margareta pa mu ni ničesar prikrivala, nego mu povedala, kako je vojvodinja z Rovanom radovoljno občevala, kako ga je vedno vabila v Šent Lambert in ga sploh nenavadno odlikovala.

— To so pa jako zanimive stvari, je vzkliknil opat, ko je Margareta končala svoje pripovedovanje. Zdaj šele spoznavam, kako sem bil kratkoviden, da sem se v zadnjih mesecih tako malo zanimal za dogodke v Šent Lambertu. In obrnivši se k svoji sestri, je dejal: Kaj ne spoznavaš, iz kakih vzrokov se vojvodinja tako zavzema za Rovana.

— Ne, je odgovorila Margareta.

— Zaljubljena je vanj, je krohotaje vzkliknil opat. Ko bi ne bila zaljubljena, bi se preklicano malo zmenila za tega Rovana, kajti dobrosrčna ni bila nikdar.

Margareta je strmela in bridka čustva so ji zalila srce. Sama ni umela, kako da ni že prej spoznala, da je vojvodinja zaljubljena v Rovana, a sedaj ji je bilo hipoma jasno, da je opat pogodil resnico in spomnila se je na nebroj malenkostnih dogodkov, ki so to potrjevali.

Opat je bil mož, ki je v vsakem položaju z bistrim očesom spoznal, kako mu je nastopati, da varuje svojo korist.

— Margareta, ti mi moraš pomagati, se je obrnil k svoji sestri. Jaz potrebujem vojvodinjo, oziroma njeno podporo. Rovan postane ljubimec stare dame —

— Ne, je rekla Margareta odločno. Rovan ne postane ljubimec, in če bi mu darovala Šent Lambert.

— Zakaj ne?

— Zato, ker ljubi drugo, je rekla Margareta.

— O, vem, da je sedaj še zaljubljen v drugo, se je smehljal opat, in sicer v tebe — le nič ne ugovarjaj, jaz vem to prav natančno — ali čim se ti poročiš z baronom Gallom, izgubi Rovan vero v pravo ljubezen in potem postane prav gotovo ljubimec starikave vojvodinje. Saj bi bil neumen, če bi ne izoristil nagnenja priletne vojvodinje. Bogata je in vplivna in bo Rovanovo ljubezen sijajno plačala.

— Ne govori vendar tako, je protestirala Margareta. Jaz ne verjamem, da bi se Rovan prodal in tudi vojvodinja ni taka, kakor jo ti popisuješ.

Zavezniške čete v bitki z nacisti v Italiji

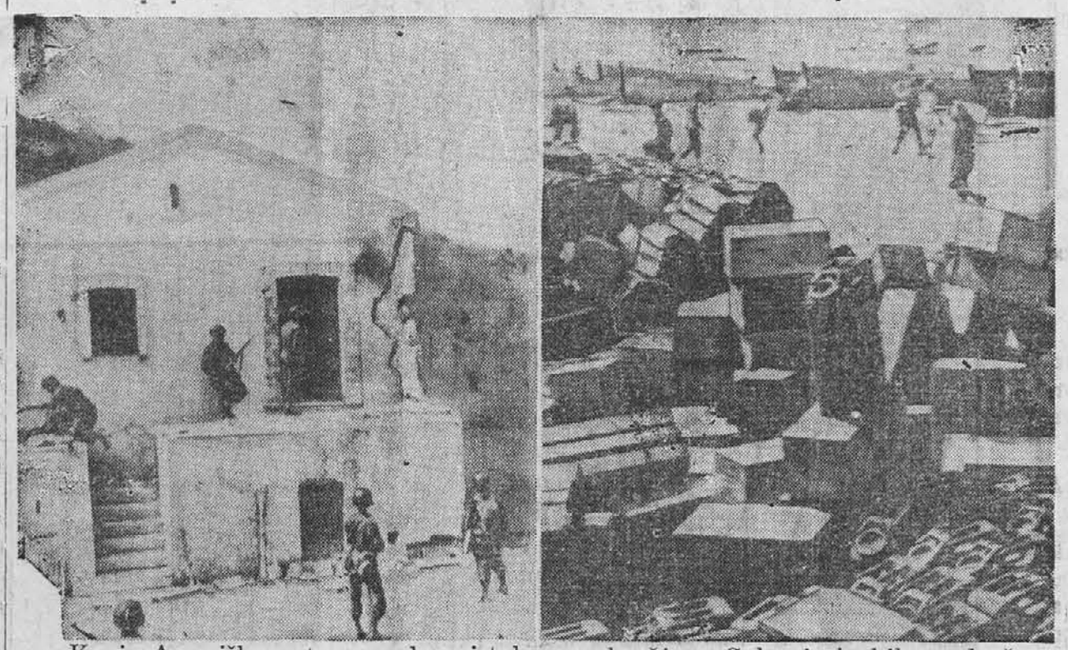

Ko je Ameriška peta armada pristala na obrežje v Salerni, je bila podvržena najbolj brezupni nacijski borbi v drugi svetovni vojni. Nemci so več dni neprestano metali municijo na obrežje, toda peta armada je vzdržala svoje pozicije. S pomočjo letal in bojnih ladij, si je priborila inicijativo, in ko je prispela na pomoč britska osma armada, so se Nemci očividno morali poslužiti obrambne taktike. Na levi sliki vidite vojake ameriške pehote, ki v hiši iščejo skrite nemške napadalce. Na desni vidite kako se vzlic napadom in bombardiranju iz nemških letal, razklada potrebščine za čete, ki so vdrle v to mesto.

MEET THE MAJOR

DAYTONA BEACH, FLA. — Official U. S. Army Signal Corps Photograph — Major Elizabeth C. Strayhorn, of Nashville, Tenn., the first WAC Major to be stationed in Florida, is the Assistant Commandant at the Second WAC Training Center here. Her last assignment was at WAC Headquarters, Washington, D. C., as Special Assistant to Colonel Oveta Culp Hobby, Director of the Women's Army Corps.

Ghostly Effect

CAPTURED AIRFIELD WRECKAGE is brilliantly lit up a. a British "Bishop" tank blasts across the Volturno River in Itay before its recent crossing by troops of General Clark's 5th Army. The tank chassis, on which one of the famed British 25-pounder field guns is mounted, has been run up on airplane wreckage to give it extra elevation.

SEZNAM

S KOM MORETE POMAGATI K ZMAGI

★

MAŠČOBE IN MASTNI ODPADKI
Prodajte vašemu mesarju

★

KOVINSKI ODPADKI
Povprašajte v vaši mestni dvorani

★

SHRANITE STARE ČASOPISE
Pokličite PR. 6100 za odpremo

★

KOSITRNE ŠKATLJICE
— Operite jih
— Strite jih
— Shranite jih
— Oddajte jih
na pristojna mesta za pobiranje

★

Pobiranje v Clevelandu:
na vzhodni strani:
prvo nedeljo v mesecu;
na zapadni strani:
tretjo nedeljo v mesecu

DRUŠTVO "ZDRUŽENI BRATJE" ŠT. 26 SNPJ
priredi
v nedeljo zvečer, 5. decembra
PLESNO VESELICO IN ZABAVO
v Slov. del. domu na Waterloo Rd.
Igrala bo Vadnalova godba. Vstopnina 50c
Cenjeno članstvo in občinstvo je prijazno vabljeno na veliko udeležbo.

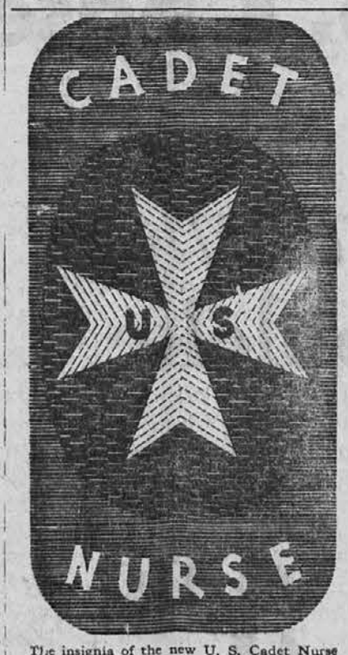

The insignia of the new U. S. Cadet Nurse Corps, U. S. Public Health Service. It will be worn on the upper left sleeve of the Cadet Corps Uniform.

"THAT LITTLE GAME" — GREENIE

POZOR!

Naše cenjene odjemalce, kateri še imajo na domu ali v svojih lokalih steklenice in zaboje Buckeye pive, opozarjamo, da jih nam vrnejo takoj, ker po novemu letu jih ne bomo več sprejemali. Torej, ako hočete dobiti vaš 'depozit' za steklenice nazaj, vrnite jih. Ker nam ni dovoljeno prevažati na privatni dom, prosimo, da tisti, ki jih imate na domu, da jih sami prinesete, trgovci pa naj nas pokličejo, in prišli bomo po steklenice.

Double Eagle Bottling Co.

6511-17 St. Clair Ave. HEnderson 4629

SQUIRE EDGEGATE—Here's a New Appeal

BY LOUIS RICHARD

DOLG

Povest

CIRIL DREKONJA

(Nadaljevanje)

"Name mislite kdaj! Ne pozabite! Mati, jaz bom mislil na vas, tudi na vaju. Ubogajte mater!"

Nanici in materi sta se izlili srci v solze.

Postali so nekaj časa zatopljeni v bridkost slovesa in ločitve.

Brata sta se vrnila v izbo. Andrej je zadel kovčeg, si popravil klobuk na glavi, nato je stopil za Tonetovega očeta.

Vrata so se odprla. Prvi je stopil v kuhinjo France. Podal je roko materi, nato sestri:

"Zdravi ostanita!"

Nameril se je proti vratom. Za njim je pristopil Tone.

"Nanica, ali te smem pozdraviti?"

"Zakaj ne?" je dahnila plaho.

Podal je roko njej in materi. Čutil je, da je Naničina strepetala kakor v strahu.

Koraki so se oddaljevali po klancu navzdol, oglašali so se vedno tišje. Iz Košanove hiše sta hitela za njimi prošnja in jok.

XXXI.

Tisti večer, ko so peli fantje Francetu in Tonetu v slovo, je stal Dragarjev Feliks pred domačo hišo. Poslušal je petje ter ugibal, ali bi šel ali bi ostal.

Odkar se je raznesla novica, da ima z Zabregarjevo Rozo otroka, si skoraj ni upal več med fante. Bal se je, da bi se ne norčevali, da bi se mu ne posmehovali, rogali ali ga celo spodili iz druščine, češ, da ni več pravi, da naj gre zibat in pestovat. Nagajivk se je bal, ponižale bi ga bile. Rajši, ko da bi bil požiral sramoto, je ostajal doma, čeprav mu samotarjenje ni delo dobro, ker ga ni bil vajen nikdar.

Fantovska pesem ga je vabila v družbo. Težko se je bilo odreči, težko iti.

"Kaj če me sprejmejo s posmehom, zbadanjem? Morda me celo naženejo?"

Poslednjega se ni bal preveč. Mislil si je, da si tega ne bodo upali. Če bi bil bajtarski sin, bi ga že napodili, tako pa ne.

Premislil je svoje razmerje z Rozo.

Takoj od začetka so ga vaščani res vlačili po ustih; govorili so o njem; nekateri so ga tudi obsojali. Pozneje so govorice potihnile, tako da se zdaj skoraj nihče ni več spomnil dogodka. — Če bi bilo potreba, bi prej napodili Rozo. Kdo bi se upal dotakniti se njega?

Doznal je mnenja, ki so krožila takrat, ko je bila novica še sveža. Skoro vsa so obsojala Rozo. "Moški vzame, kjer je; ne naprti si sramote, ki bi hodila vse življenje za njim," so ga opravičevali glasovi.

Izvedel je, da so zabavljali nekateri vaščani tudi na njegov račun; da so pripisovali krivdo njemu. Zapomnil si jih je; mrzil jih je. Sklenil je, da jim že povrne ob času.

"Grem. Roza je pozabljena; o tem, kar je bilo z Nanico, še nihče ne ve, niti France in Andrej ne."

Odšel je počasi na klanec, tod po vasi proti fantom.

Prav takrat sta se vračala France in Andrej od Zagričarja. France se je bil odstranil za čas iz družbe, da je šel in pozdravil moža, ki mu je izkazal že toliko dobrot. Spremil ga je tudi brat.

Zdaj sta šla po stezi proti sredini vasi. Tik klanca sta bila, ko sta zaslišala više na vasi korake, katere je malo nato prerezal vzklik:

"Hoj!"

Andrej se je ustavil, France je odšel dalje.

Mladenič je prisluhnil:

"Kdo so?"

Napel je ušesa; ni mogel razločiti glasov. Stopil je po prstih nekoliko korakov navzgor. Zdaj je razločil govorico.

"Na vas grem k fantom." Glas je bil Feliksov.

Andrej se ni zmenil več, kdo je z njim. Zagorel je ob mislih: "Ti boš hodil k fantom; ti, ki si kriv, da je moja sestra sirota! In prav danes greš, ko se poslavlja brat."

Prihulil se je, stopil čez klanec do sosednje hiše. Tam je izpulil iz skladovnice poleno. Zdaj se je pomikal počasi navzgor.

Feliks in neznanec sta se razšla. Andrej je stopil k zidu in čakal. Ko je prišel do njega, se je pomaknil za par korakov naprej:

"Hoj! Kdo si?"

"Jaz sem. Kaj mi hočeš?"

"Kam greš?"

"Na vas."

"Ne boš šel. Nazaj!"

"Ti boš meni gradil pot?"

Andrej je dvignil poleno in zagrmel:

"Nazaj!"

Feliks je razločil, da drži nasprotnik nekaj v roki. Ustrašil se je; skočil naglo čez zid, nato je stekel po vrtu.

Andrej ni zamudil trenutka, pognal se je za njim ko mačka ter mu sledil.

Pri sosedni hiši se je Feliks ustavil, se obrnil ter zaklical:

"Ne bojim se te!"

Planil je k steni in že je držal kol v rokah. Vendar ni imel časa, da bi ga bil rabil; Andrej se je zaletel ko besen vanj, udaril je enkrat, dvakrat. — Feliks je zategnil z glasom, spustil kol ter se opotekel.

Andrej je skočil nekaj korakov nazaj. Tu je postal. Držal se je ravno, ko da bi bil iz jekla.

"Zdaj pridi, Juri!"

Dvignil je roko, zamahnil. Poleno je zasvičalo po zraku ter se odbilo zamolklo ob drevesu. Nato je odšel s hitrimi koraki.

Še predpoldne tistega dne, ko je odšel France, sta stopila v Košanovo hišo dva orožnika. Ustavila sta se blizu vrat ter postala.

Košanka je onemela ob pogledu na strogi postavi. Prvikrat je videla te ljudi pod domačo streho. Oslonila se je z roko ob zid. V slutnji nečesa strašnega je vprašala:

"Kaj je? Koga iščete?"

Orožnika nista odgovorila takoj. Morda se jima je smilila prepadena žena, ali pa sta čakala na koga drugega.

Minilo je nekaj trenutkov, nato se je eden izmed orožnikov zganil ter vprašal:

"Kje je vaš sin Andrej?"

Mati je drsala proti vratom.

"Andrej!"

Ko se je vrnil iz doline, se je odpravil takoj na delo. Šel je v hlev, da počedi pri živini.

Tu ga je ujel materin glas.

"Kaj mi hoče?" si je mislil ter si snažil čevlje. Odložil je orodje, nato je odšel v hišo. Na vratih je zadel ob orožnika. Takoj se je spomnil prejšnjega večera. Pobledel je, zastavil korak nazaj, kakor da bi se pripravil na beg. Pa se je že premislil in stopil v vežo.

"Kaj je?"

"V imenu postave!"

Zarožljala je veriga; Andrej je prekrižal roke; mrzlo jeklo jih je objelo.

"Zakaj, zakaj?"

" že izveste, mati. Zbogom."

Prišla je Nanica. Mati je čepela pri ognjišču.

"Sami, prav sami. Odgnali so ga!"

Nanica ni razumela vsega. Stopila je pred hišo, odtod na klanec. Pogledala je po vasi. Spodaj je stal na potu mladenič. Gledal je v isto smer kakor ona. Prestopila se je na kamenju, mladenič se je ozrl. Naničine oči so ga vprašale; odgovoril je:

"Dragarjevega Feliksa je snoči premlatil."

"Radi mene," je blisknilo skozi misel.

"SINCE YOU STOPPED BEING MY SECRETARY AND JOINED THE NURSE CORPS, WE GET ON MUCH BETTER, MISS RIGGS."

Čampijonka

Celia Berg, stara 23 let, bivša plesalka v New Yorku, je zmagala v nedavnem kontestu za opremljenje parašuta, katerega so se udeležile članice WACS, WAVES in Marines.

Vrnila se je v hišo. Šla je v izbo. Tu je pokleknila v zdič ter padla z životom na peč.

Ob Andreju sta stopala orožnika. Tesno mu je bilo, ko sta ga gnala skozi vas. Ljudje so prihajali na pragove, se gnetli v oknih, v vratih, ga spremljali z uprtimi pogledi. Gledal je po večini v tla; le zdaj in zdaj je dvignil glavo ter se ozrl po radovednežih.

Ko je zavila pot mimo Zagričarjeve hiše, je pogledal navzgor po oknih. V brzih presledkih so se prikazali za šipami obrazi vse družine. Okviri so zaropotali, okno se je odprlo in se napolnilo z glavami. Andrej se je ozrl. Videl je Angelo; ujel njen pogled, nato je stopal kakor brez misli dalje.

XXXII.

Dragar je besnel.

Feliks se je bil privlekel domov v stokih in vzdihih. Oče je bil že v postelji; poklicali so ga. Prišel je v izbo; tam je zagledal okrvavljenega sina. Na čelu je imel kožo presekano. Rana je nabreknila. Strašna, grda se mu je režala v oči. V rani je bila zatemnela, že nekoliko strjena kri. Na obrazu je bilo par rdečih lis. Na klopi je ležal pomečkan klobuk. Sinova roka je bila krvava.

"Kaj se je zgodilo? Kdo te je udaril?"

"Košanov Andrej."

Feliks je zastokal. Slonel je s hrbtom na zid; glavo je držal po strani, oči zaprte; le včasih jih je odprl.

"Kaj je bilo med vama? Zakaj te je?"

"Nič. Zastavil mi je pot. Poleno je imel v rokah. Udaril je." Zopet je zastokal.

"Tako! Ti ljudje nas bodo še tepli? Čakajo naj, posvetil jim bom!"

(Dalje prihodnjič)

The May Co.'s Basement

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke

Praznične obleke

iz krasnega rayon French Crepe!

3.98

Lepe obleke print blaga v laskajočih stilih! Briljantne barve in kombinacije! **Novi okraski iz velveteen blaga in enakega blaga kot je obleka!** Te obleke boste imeli na vaši listi kot št. 1 za darila! So zelo priljubljene **za nošo sedaj in prav do spomladi!** Mere 12 do 20, 38 do 44, in 46 do 52 za dekleta in žene.

The May Co. Basement

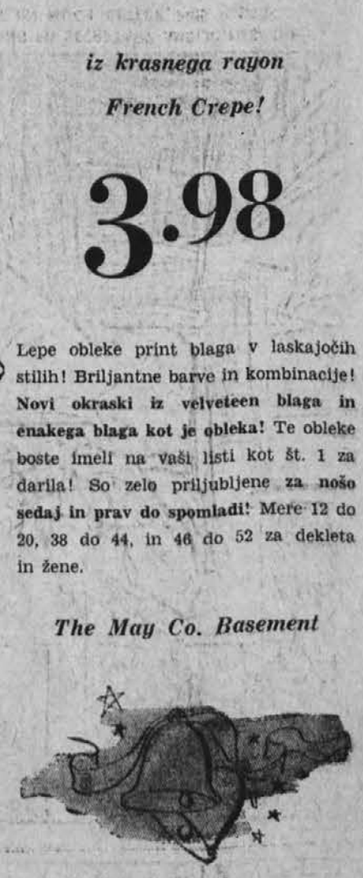

Za delavce

ZA SKLEPNIH MIŠIČAH PITAJTE

PAIN-EXPELLER

Od 1867 god . . .
Zanesljiv liniment familijeni

Mr. in Mrs. Joe Sustarsic

GOSTILNA
6702 St. Clair Ave.

SOUND SYSTEM
INDOOR OR OUTDOOR
Posebni popust za društva
B. J. Radio Service
1363 E. 45 St. — HEnd. 3028

ČE POTREBUJETE
novo streho ali pa če je treba vašo streho popraviti, se obrnite do nas. Izvršimo velika in majhna dela na trgovskih poslopij in domovih. Brezplačni proračun.
Universal Roofing Service
1106 St. Clair Ave.
CH. 8376—8377
Ob večerih: ME. 4767

BODITE PROSTI PRANJA —VAM BO UGAJALO!
Pobiramo in dovažamo širom okraja
Plahte operemo brez, da bi se skrčile —zavese, drapes in srajce izborno operemo. Pokličite
HEnderson 7761
NEW METHOD LAUNDRY CO.
Zanesljiva pralnica od leta 1915
6710 Lexington Ave.

V najem

se odda stanovanje s 4 sobami v hiši za eno družino; podstrešje, klet in druge udobnosti. Vpraša se pri lastniku na 15210 Saranac Rd.

A Gift that Glorifies the Giver
America's First and Only
KENT
IRIDESCENT GLASS
GUARANTEED HEAT RESISTANT
COFFEE MAKER
ENSEMBLE
in a beautiful matching
5 PIECE SET

5.86

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE
6104 St. Clair Ave.
JOHN SUSNIK

Za delavce

OSKRBNICE

Polni čas: 5.10 zv. do 1.40 zj. šest večerov na teden

DOWNTOWN:
750 Huron Rd. ali
700 Prospect Ave.
PLAČA $31.20 NA TEDEN

Delni čas:
1588 Wayne Rd., Rocky River
Tri ure dnevno, 6 dni na teden
PLAČA $9.90 NA TEDEN

Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne priglasite

EMPLOYMENT OFFICE
ODPRT 8 zj. do 5. zv. dnevno razen ob nedeljah

Izkazilo državljanstva se zahteva

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.
700 Prospect Ave. Soba 901

TEŽAKI

za
STOCK HANDLING
SPREJEMNI ODDELEK
ODDAJNI ODDELEK
STAVBINSKI ODDELEK
SPLOŠNA DELA ZUNAJ

Visoka plača od ure in "overtime"

THE CLEVELAND TRACTOR CO.
19300 Euclid Ave.

MOŠKE IN ŽENSKE

se potrebuje za

splošna tovarniška dela

6 dni v tednu
48 ur dela na teden
Plača za ZAČETEK
Moški 77½c na uro
Ženske 62½c na uro
Morate imeti izkazilo državljanstva.

Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas.

Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

Rough brusači
Pomočniki na kladivu
Razpečevalci
Packers
Shear pomočniki
Die Polishers

Plača od ure poleg "overtime"

Steel Improvement & Forge Co.
970 E. 64 St.

Oglašajte v . . . Enakopravnosti